

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Beeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.
A lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
A hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybeeskerek, 1900.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

XXIX. évfolyam 106. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy hónapra ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Kedd, május 8.

A községi közigazgatási tanfolyamok és a torontái jegyzői tanfolyam.*)

Midőn a községi közigazgatási tanfolyamok felállítására és szervezése tárgyában minden irányban folyamatban vannak az előkészületek, a belügyminiszter dr. Némethy Károly osztálytanácsost, a kodifikáló osztály főnökét, a Torontál vármegyei jegyzői tanfolyam helyszini tanulmányozására küldte ki, hogy a Nagy Beeskereken évek óta működő ezen tanfolyam szervezetéről, vezetéséről, működéséről, különösen annak tanítási módszeréről, azokról, kik ezen intézet felállításában és fentartásában részt vettek és részt vesznek, közvetlen információkat szerezzen.

Mi, kik a községi közigazgatási tanfolyamok állami felállítását éveken át kívántuk, kötelességünknek tartottuk, hogy a miniszter kiküldöttjét utjában elkísérjük s ez által részesei legyünk a szerzendő tapasztalatoknak.

Az általunk szerzett tapasztalatokkal és észleletekkel az ügy érdekében helyénvalónak látjuk lapunkban foglalkozni.

A miniszteri kiküldött, mielőtt a tanfolyam gyakorlati vizsgálatát megkezdte volna, annak vezetőit és előadóit értekezletre hívta meg, melyen megismertette a kormány tervezetének alapelveit s felkérte az illetőket, hogy adják elő őszintén és nyíltan minden észrevételeiket, mert kiküldetésének egyedüli célja az, hogy a kormány a gyakorlat embereinek felfogásával közvetlenül megismerkedjék.

Igazi örömmel konstatálhatjuk, hogy ezen közvetlen tárgyalási módszernek megnyilatkozásában mi az új iránynak azon helyes kezdeményezését látjuk, mely szakit azzal a nagyképűséggel, melyben a bírók képzelet nagyságai révedeznek. Im az új irány a felsőbbbség érzetének minden máza nélkül maga köré gyűjti a közélet gyakorlati embereit, hogy velük együtt tanácskozva munkáljon a közös céljainak elérésére.

Csak a szigorú igazságnak akarunk hódolni, midőn konstatáljuk, hogy a torontái jegyzői tanfolyam vezetői és előadó testületével tartott ezen értekezlet elejétől végeig magas színvonalon folyt le, úgy, hogy mi annak hatására alatt, azon mindig lappangott aggodalmunkat: vajjon a vármegyei és más helyi hatóságok tisztviselőiből lehetséges lesz-e a felállítandó tanfolyamokhoz megfelelő szakképzett előadókat toborzani, az értekezlet lefolyása teljesen eloszlatta, mert az illetők oly alapos szakképzettségüket mutatták be az értekezlet alkalmával, hogy az bármely szemérszedett nagyhirű anketnek is becsületére válhatott volna.

Az értekezlet eredményeivel foglalkozva, megállapíthatjuk, hogy a jelen voltak nemcsak lelkesedéssel fogadták a kormány tervezetét, hanem kifejezést adtak azon rendithetetlen meggyőződésüknek is, hogy csupán az akként szervezett közigazgatási tanfolyamok mellett lehet biztos számítani arra, hogy a mai kor követelményeihez képest a községi közigazgatás vezetésére kellőleg szakképzett, intelligenciában is a társadalom színvonalán álló tisztviselők képeztessenek.

* A „Magyar Közigazgatás” a következő figyelemre méltó cikket közli:

A meghívottak a főbb kérdésekre nézve odanyilatkoztak:

hogy a községi közigazgatási tanfolyamokhoz elméleti előképzettségül az érettségi vizsga kívánandó meg;

hogy a tanfolyamba való belépést legalább egy évi kizárólag jegyzői irodában töltött gyakorlatnak kell megelőznie;

hogy a tanfolyamok olyan vidéki székhelyeken s oly számban állítandók f l, hogy a tanfolyamok hallgatói lehetőleg a különböző nemzetiségek nyelveit bírók sorából kerüljenek ki;

hogy, — különösen kezdetben, — a tanfolyamok annyi ösztöndíjjal láttassanak el, hogy a hallgatók nagy többsége ösztöndíjas lehessen. Ezen kívánalom okszerűségét a torontái tanfolyamon szerzett tapasztalataikkal indokolták, hol a jegyzői pályára, különösen az érettségit tettek közül csak azok szoktak lépni, a kik szegénységük miatt magasabb pályára nem készülhetnek;

hogy a tanfolyamok internátusokkal köttessenek össze, mert tapasztalataik szerint az internátusokban sikeresebben tanulnak s erkölcsileg is inkább fegyelmezhetőek;

hogy a tanfolyamok megfelelő tankönyvekkel láttassanak el, mert a rendkívül nagy tananyag mellett a nagyobb tantárgyak összevont előadása csakis tankönyvekkel biztosítható.

A megbeszélések során felmerült azon kérdés is, hogy ha a tanfolyam hallgatása érettségi vizsgához köttetik, nem következtetik be azon helyzet, hogy a pár év alatt megüresedhet a jegyzői állások betöltésénél fennakadás áll elő? Erre nézve az értekezlet odanyilatkozott, hogy ettől tartani nem lehet, mert a jegyzőségre képesített aljegyzők, segédjegyzők készlete oly nagy, hogy azokból több évekig fennakadás nélkül betölthető a megüresedett állások.

Az értekezlet befejezése után a miniszteri kiküldött a tanfolyam kezelését tekintette meg, s a tanítási módszernek közvetlen megismerése végett colloquiumok tartására kérte fel a tanfolyam előadóit.

Az elméleti és gyakorlati oktatásnak itt alkalmazott módszerei felett igazán érdekes tapasztalatokra nyílt alkalom. Ez az előadói kar, melynek minden egyes tagja egymással mintegy versenyre kelve, minden feltűnési vágy, minden zaj nélkül, éveken át a községi közigazgatás szakképzésének uttörőjeként igyekezett betölteni hivatását, a legnagyobb elismerésre méltó. Ezek a derék előadók kivívták vármegyéjük részére azt a dicsőséget, hogy a községi közigazgatásnak alapformája Torontál vármegyéből indulhatott ki. Ez az előadói kar kézzelfogható bizonyítékot szolgáltatott arra, hogy a községi közigazgatás ismereteinek tanításához nagyfokú gyakorlati érzék kívánatik; hogy a községi közigazgatás kezelőinek nevelését nem szabad teoretikusokra bízni, lakozzék bár bennök egy Bluntschli vagy Stein szelleme, mert a magasabb fokú teoria elvonja a szemléző alól azt a szilárd talajt, melyen az életben megállni s melyen munkálkodni kell. Tapasztaltuk, hogy a „docendo discimus” elve Torontál vármegye tisztikaránál fényesen bevált, mert e vármegyében a szakismereteknek előkelő képviselői vannak; a vármegye község-

jegyzői karánál pedig nagyban érezhető a tíz évet meghaladt jegyzői tanfolyam kihatása, mert a tanfolyamot végzett kitünőbb erőkkel töltötték be a jegyzői állásokat.

A tanfolyamon látottak és a hallgatók által adott feleletek minden tekintetben igazolták az előadónak az előző értekezleten fentebb már ismertetett felfogásait. Ugy van, a hat középiskola elvégzése nem nyújt többé elegendő előképzettséget a községi közigazgatás ellátásához szükséges ismeretek megszerzéséhez. Igaz, hogy a mostani jegyzői pálya még nem áll a tekintélynek azon színvonalán, hogy az azért küzdést bárki életcéljává tegye. A jegyzői pályára rendszerint még mindig azok lépnek, kiknek neveltetésük forrása elapadt és félig-meddig befejezett középiskolai képzettséggel kénytelenek a napi kenyérgereget után látni; de erős hitünk az, hogy nagyon közeledik az idő, midőn közép-osztályunk a jegyzői pályára is adja fiait s szakismereteken alapuló nemes küzdelem fog kifejlődni a községi közigazgatás állásainak elnyerhetéseért. Az élet, a községek igazgatásának követelményei azonban nem várhatnak a társadalomnak ezen átalakulásáig; az államnak utat kell nyitni, módot kell nyújtani, hogy addig is, míg ezen állások magasabb társadalmi elismerésre juthatnak, a szegényebb sorsú tanulók számára nagy számban legyenek megfelelő egész és fél ösztöndíjak.

Az ösztöndíjakkal összeköttetésbe kell hozni az internátusokat. Azokat a 18—22 éves fiatalembereket a tanfolyamokon szigorú felügyelet alá kell helyezni. Gondoskodni kell a sikeres tanítás mellett arról is, hogy erkölcsi érzületekben is neveltessenek. Az internátusi rendszert mi is oly fontosnak tartjuk, hogy annak közkötelező igénybebevitelét még az önköltségen tanulóknak sem engednők el. A torontál-megyei tanfolyam is megerősít e felfogásunk helyességében. Ott láttuk, hogy az év elején jelentkezni szokott 70—80 jelöltnek száma az év végeig 15—20-ra szokott apadni. A többi vagy a megélhetés gondja, vagy egyéb okok miatt időközben letörik.

Az értekezletnek a megfelelő tankönyvekről való gondoskodás iránti nézetét is feltétlenül helyeseljük. Az állam által felállított intézetek kézi tankönyvek nélkül nem hagyhatók. A kormány tüzzön ki jutalmakat, vagy bizon meg kiválóbb szakembereket ily tankönyvek készítésével s gyakoroljon az ily könyvek felett cenzurát. A nagy tananyag kereteinek pusztá megvonása különösen gyakorlatlan kezdő előadónál nem elegendő biztosíték.

Ezen tapasztalataink s nézeteink vázlata záradékaul szükségesnek látjuk még, hogy a községi közigazgatási tanfolyamoknak költségeivel is foglalkozzunk, és pedig annyival inkább, mivel a kormánynek ez irányban semmi tervét nem ismerjük.

Véleményünk szerint tíz tanfolyamnak egyenkénti fentartási költségei következők lehetnek:

1. Egy igazgató-előadó évi tiszteletdíja . . . . . 2000 kor.
2. Öt előadó évi tiszteletdíja személyenként évi 1200 koronával . . . . . 6000 „
3. Könyvtár, szolgál, világi-tás stb. évi . . . . . 4000 „

4. Tíz 400 koronás évi egész ösztöndíj	4000 kor.
5. Tíz 200 koronás évi fél ösztöndíj	2000 „
Összesen 18000 kor.	

Vagyis tíz tanfolyam évi szükséglete
180.000 korona.

Ime egy alapvető nagy reform, mely községi közigazgatásunk és közművelődési sőt közgazdasági fejlődésünkre oly nagy kihatással lehet, hogy annak ellenértékét pénzben meghatározni sem tudjuk. Mert ennek a soká késett reformnak rendelkezése nem kisebb, mint hogy a köztisztviselőknek, a szakértelemnek és az egységes nemzeti szelleműl áthatott hazafiságnak tenyésző háza legyen. Ezen nagy nemzeti misszió betöltésére csak ennyi áldozatot kér a milliárdos költségvetéssel rendelkező államtól községi közigazgatásunk legfontosabb szervezeti része!

A T. G. E. és az új autonóm vámtarifa.

— Folytatás. —

A maximális és minimális vámtarifák rendszerének helyes alkalmazása révén meg lesz véve a vámbelföldnek ipara és mezőgazdasága egyaránt. Tehát az irány, melyet javasolni bátrak vagyunk: védvamos. E mellett fejlődésnek indulhat a magyar és az osztrák mezőgazdaság; gazdagon megteremtheti gyümölcseit a már virágzó osztrák ipar és céltudatos kihasználás mellett egészséges fejlődésnek indulhat a magyar ipar is. Igen, hangsúlyozni kívánjuk a magyar ipar fejlődését, mert ez, s különösen a mezőgazdasági iparágaknak a fejlődése és fejlesztése egyik legfontosabb tényező hazánk népeinek boldogulására nézve. Mertha az európai országok sorában méltó helyet igényel magának Magyarország, akkor lassankint iparállammá kell átalakulnia. A hatalmas Angolországot nyereségekkel a gyarmatok látják el. Ha tehát Magyarország nem akar gyarmatszerű módon tengődni, úgy iparát kell fejlesztenie. De megkívánják az ipari fejlődést különösen a munkás viszonyok. Magyarországon a mezei munkások 65—70%-ának téli keresete nincs. Folytonos keresetet csak az ipar képes a népek nyújtani.

Az a védvamos tarifa politika, melyet bátrak voltunk Nagyméltóságod szíves figyelmébe ajánlani, míg egyrészt virágoztatni fogja az osztrák ipart, másrésztől öntudatos vezetés és irányítás mellett meg fogja teremteni a magyar ipart is, s hozzá emellett, ha a magyar ipari termékeknek a kedvezményes vámtarifák céltudatos kihasználásával successive a külföldi piacok is megszerezhetnek, úgy a magyar ipar, dacára a vámközösség békóinak, még a magas fejlettségi fokot is elérheti.

II. Rendkívüli fontos dolognak tekintjük, hogy a maximális és minimális vámtarifák megállapítása a legnagyobb gondossággal és körültekintéssel eszközöltesse. Ezeknek megállapításánál az összes termelési ágak érdekeisének közre kell működni, hogy ily módon a megállapítandó minimális tarifák az összes belföldi termelési ágaknak megadhassák azt a védelmet, mely mellett azok a belföldi piacokon a minimális vámtarifák kedvezményét élvező néhány kútállammal szemben is képesek legyenek a versenyt felvenni.

Hogy mily magasak legyenek ezen maximális és minimális vámtarifák? e tekintetben egyesületünk csak egyoldalú javaslattal állhatna elő, mely javaslat a mezőgazdasági termények védvamos elvénél az alkalmazásában nyilvánulna. Itt azonban az egyoldalúság megfoszultna magát, miért is tiszteltetésen azt vagyunk bátrak javasolni, hogy Magyarország kereskedelemügyi miniszterével egyetértőleg méltóztassék kereskedelmi és mezőgazdasági szakférfiakból egy országos bizottságot összeállítani, mely szakbizottság, figyelemmel Magyarország mezőgazdaságára és fejlődő iparára, egyöntetűleg és a legnagyobb körültekintéssel úgy állítan össze a legnagyobb és legkisebb tarifákat minden egyes terményre és minden egyes iparcikkre, hogy azután azt úgy Nagyméltóságod, mint a

kereskedelemügyi miniszter ur ő Nagyméltósága a további teendőkre nézve zsinórmértékül tekinthetné.

III. A külállamokkal kötendő kereskedelmi szerződések tekintetében a következőket vagyunk bátrak mély tisztelettel Nagyméltóságod figyelmébe ajánlani:

1. Ausztria és Magyarország egész területe megvédendő Amerika, Ausztrália és India mezőgazdasági terményeinek versenyétől, vagyis hogy a tengerentúli összes gabonaművek, olajos növények (repece, stb.), fű- és takarmánymagvak (lóheremag, stb.) a maximális vámtarifákkal terhelendők, hogy e révén azoknak a monarchia területére való behozatala egyszerűen lehetlenné legyen téve.

2. Maximális vámmal sujtandók az amerikai sertés zsir és faggyu, melyek ez ideig hazánk piacain is versenyeztek velünk.

3. A gyapju, gyapot, jute és len behozatalát a legmagasabb vámmal kell megakadályozni, hogy e révén a magyar juhtenyésztés ismét felvirágozhassék.

4. A Balkán államok gabonái elől magas vámmal kell védekeznünk.

5. A Balkán államok szarvasmarháinak, sertéseinek és juhainak a beözönlése a vámtarifák helyes alkalmazása révén megakadályozandó, részint azért, hogy ezeknek versenyétől a magyar mezőgazdaság megszabaduljon, részint pedig állategészségügyi szempontokból. Manap szerb marha özönl el a budapesti piacot, melynek heti 4000 drb felhajtásából 3500 drb szerb marha, s ennek következtében a magyar gazdaközösség hizomarájával egyedül Bécs piacára van utalva, ahol a selejtes szerb marha a versenyt nem képes felvenni.

6. Oroszország nyers terményei elől magas védvamosokkal védekezés. (Vége köv.)

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő minden nap reggeli 6 órától délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken d. u. 5 $\frac{1}{2}$ óráig; ugyanazon napokon 6-tól 8-ig este urak részére is. A kád-fürdő egész nap este 7 $\frac{1}{2}$ óráig nyitva marad.

Május 10. Sakkestély.
Május 11—12. Jegyzői szigorlatok.
Május 13. Községi jegyzők közgyűlése.
Május 14. Tavaszi közgyűlés.
Május 14. d. u. 3 $\frac{1}{2}$ órakor Torontali gazdasági egyesület igazgató-választmányi ülése.
Május 14. d. u. 4 órakor Torontali gazdasági egyesület félévi közgyűlése.
Május 14. d. u. 5 órakor Torontali gazdasági egyesület lótenyésztési bizottsági ülése.
Május 15. Közig. bizottsági ülés.
Május 18. Gőzgépközvetők és kazánfűtők vizsgálja.

— A szentmiklósi plébánia. A nagyszentmiklósi római katolikus plébánia betöltése ügyében népes küldöttség kereste fel szombaton gróf Ná k ó Kálmán országgyűlési képviselőt, azzal a kérelemmel, hogy a megüresedett plébánosi állásra Wagner Nándornak Nagy-Becs-kerek hitoktatójának a praesentatiót megadja. A szép számú és tekintélyes polgárokból álló küldöttséget Szuk k Antal polg. isk. igazgató vezette, kinek lendületes és a hitközség igazóháját tolmácsoló beszédjére gróf Ná k ó Kálmán azt válaszolta, hogy a kérelmet ezen állás betöltésénél fontolóra fogja venni. A küldöttség felkereste gróf Ná k ó Sándort is, a hol a küldöttség kérelmét: Mohaupt Gyula adta elő.

— Jegyzőválasztás. Magyar Padén a Grób Béla főszolgabíró elnöke alatt megtartott választáson Szvoboda Adolf csóka közs. irnokot választották egyhangulag községi jegyzővé.

— Esküdték összeírása. Az esküdtékes egyének, évenkénti összeírása céljából kiküldött összeíró bizottság a napokban kezdi meg működését.

— Építési engedélyek. A városi tanács legutóbb két építésre adott engedélyt. Még pedig Kurländer Imrénének a Gizella-parton 266. sz. alatt, Mile n o v Gyóknak pedig a Szent György utcában 2424. szám alatt.

— Tűz. A c s e r l ő jelentik, hogy V a s t a g Imre házának teteje a padlásán levő holmikkal egyetemben leégett. A kár körülbelül 1000 korona. A tűz a piszkos és rég nem tisztított kéményből ütött ki s ezért a gondatlanság miatt feljelentette a rendőrség Vastagot a járásbírósgon.

— Segély az ipariskolának. Nagybecskerek város tanácsa legutóbbi ülésén tudomásul vette a temesvári kereskedelmi és ipar kamara átiratát, mely szerint a kamara a nagybecskereki városi ipariskolának 800 korona segélyt szavazott meg.

— A nagybecskereki színészet. Micssey F. György a kecskeméti színház igazgatója tudvalevőleg azt kérte a várostól, hogy adják ki neki öszire a nagybecskereki színházat. A kérvény érdemi elintézését mindaddig nem nyert, a míg a képviselőtestület nem tárgyalta a torontálvármegyei színügyi bizottság ajánlatát, mely szerint a színházat az öt hónapos szezon számára kibérli. Most, hogy ez megtörtént, dr. Grandjean polgármester értesítette Micsseyt, hogy nem áll más módjában a színház kiadása, annál kevésbbé, mert a torontálvármegyei színügyi bizottsággal kötött szerződés már 1900. július elsején lép életbe. Ettől az időtől kezdve tehát már nem városi, hanem a Rónay főispán elnöke alatt működő vármegyei színügyi bizottság fogja az igazgatót megválasztani. A pályázatot persze csak akkor írják ki, ha a bérlet teljesen biztosítva lesz.

— Kinevezés. Aradvármegye főispánja dr. Löwinger Miksát az aradvármegyei kórház főorvosává nevezte ki. A kinevezett főorvos Hubert Manó polgártársunk veje.

— Gyilkosság, vagy öngyilkosság? Megirtuk a minap, hogy Lé v a y Simon nyugalmazott városi tanácsos Szabadkán öngyilkosságot követett el. Miután ez a hír a lapokban megjelent, Lé v a y családja nyilatkozatot tett közzé, melyben azt mondta, hogy Lé v a y nem lehet öngyilkos, hanem bizonyára szerencsétlenség történt vele: a vonat elgázolta sétaközben. Mint Szabadkáról jelentik, ez az ügy ma szenzációs fordulatot vett. Lé v a y családja panaszt tett a rendőrségnél és azt állítja, hogy a tanácsost meggyilkolták. Ezt a panaszt arra a körülményre alapítják, hogy mikor a holttestet megtalálták, alatta nagy vértöcsa volt s ettől négy-öt lépésnyire vérnyomokat találtak; továbbá a hullanyakán talált seb szurak munkája. A följelentésben egy pályáörre, mint tanura is van hivatkozás. A rendőrség helyszíni vizsgálatot tartott, melynek eredményét titkolják. Lé v a y holttestét exhumálni fogják.

— Lökötök. A bácskai lökötök átszoktak néha rándulni kincses Torontálba, a honnan rendszeren tiszteséges, (már mint csak a mennyiségre nézve az) zsákmánnyal térnek vissza fatornyos hazájukba. Így legutóbb adai és moholyi emberek jártak L á z á r f ö l d ö n s elvittek négy lovat meg két csikót. A csendőrök azonban Zentán elcsípték őket s így a nemes állatok visszakérültek régi gazdájukhoz.

— A meggyilkolt nábob. Gilád egyszerű falucska Torontál és Temes megyék határán. Csöndes fészkek, a hol aprób verekedéseken kívül alig történik más, szenzáció már ritkábban. És ebben a faluban agyonlőtték a múlt héten Breban Ivont, 1600 hold földnek az urát. Vejétől ment haza felé éjfél előtt, mikor egy puskagolyó kioltotta az életét. A vizsgálatot azonnal megindították, de miként a csendőrök a nagybecskereki szárnynak jelenti, még eddigelé nem jutottak eredményre. Petru Albu, a veje mondja az adatokat, de ezek is olyan szűkösek, hogy alig lehet belőlük homályos fényt is vetni az egész reményre. A vizsgálóbíró megkérdezte tőle:

Mit gondol, ki lehetett haragosa az öregnek?

— Ki? Nem bántott az, kérem, soha senkit. Becsülettel szerezte a gazdagságát. Az apja még szegény ember volt, huszonkilenc hold földdel kezdte. Az én apósom meg dolgozott, ügyesen és szerencsével. A termésért jó pénzeket kapott, a majorsággal hasszanosan tudott banni, ami kis készpénzt kapott jussul, azzal okosan spekulált. Ha a paraszt megszorult, ott volt a Breban, kölcsönt, aláírást tisztességes ember mindig kapott nála. Persze hálából munkálták a földjét, segítettek a házi dologban — s így lett a kis jussból nagy vagyon. Millió. A földje most ezer-hatszáz hold, a vagyona kétszerannyit érő. Más meg nem rövidült vele, hát nincs ok, hogy ezért haragudtak volna rá.

— Hátha asszony volt a dologban? Mit gondol?

Petru Albu nyugodtan folytatta:
Nem tagadom el, amit tudok. Az én apósom derék ember volt, de — ember volt. Valamikor régen, a fiatal éveiben, szívesen járt egy falubeli asszonyhoz. Nem volt titok. Tudta az asszony ura is, de megnyugodott benne. Az

apósom segítette őket pénzzel, mindennel, hát megmaradtak így, békességben. Aztán lassankint öregedtek. Az apósom tovább is eljárogatott hozzájuk és — úgy tudom — soha se esett köztük heves szó. Megszokták egymást és a sorsukat. Legalább úgy látszott. Mégis — ki lát a szívekbe!

A vizsgálóbíró hívta a férjét.

Tagbaszakadt, markos oláh. Ritkuló ősz haja lecsüng a válláig. Nagy, vörös ábrázata nem jót mutat. Mikor megkérdezik tőle, miért túrte egy hosszú életen át, hogy a felesége másé legyen, dacosan mondja:

— Szegény embernek mindent kell túrnie.

Az asszonyt is behozzák. Fél és dadog. Sir és azt mondja, hogy nem tud semmit. Az urát se bántsák, mert az ártatlan. Ha bosszulni akart volna, megtette volna, amikor még fiatalok voltak, — de most, hogy minden elmúlt már, minek a boszu?

A vizsgálat pedig folyik tovább s ki tudja, el fogják-e csipni Brebán gyilkosát? Nem ritkaság oláh falvakban ugyesem, hogy események csak hosszú, nagyon hosszú idő múlva pattannak ki.

— Mitől lesz a juh kövér? A jó borcsaiakról eddig legfőképpen akkor beszélt a kronika, ha a víz fenyegette szorgalommal, fáradtsággal mivelte földjeiket, máskülönben nem volt történelmök. Most azonban kiléptek a boldogság szerény, ismeretlen köréből s a pancsovai piaccon kezdték meg Boreca krónikájának írását. Főszereplők: két borcsai polgár s egy szekér juh. A polgárok eléggé soványok, a juhek azonban eléggé kövérek voltak, vagy legalább olyanoknak látszottak. A hosszú kocsi a mézárások körülzöngölötték, mint a méhek a virágot. Miért kézzel tapogatták a bárányokat s megelégedetten konstataálták, hogy az ártatlanok nem hiába éltek. Csakhamar el is keltek mind. Nagy volt azonban a mézárások meglepetése és bosszúsága, midőn a bárányokat megnyuzta, mert bizony, mind soványok voltak azok. Akkor látta csak, hogy a borcsaiak a bárányokat addig ütögették, míg meg nem dagadtak. Mindenesetre érdekes jelenség, hogy a parasztspekuláció mire képes ha anyagi haszonról van szó.

TÖRVÉNYSZÉK.

Az első esküdtzéki tárgyalás.
A törökbecsei pofonok.

Nagybecskerek, május 8.

A délutáni tárgyalás.

A hallgatóság félig töltötte meg a részére fentartott helyeket, és csak úgy 6 óra felé teltek meg egészen a padosrok, mert azt hitték, hogy a védőbeszédre kerül a sor. De ebben a feltevésben csalatkozott, mert csupán a tanukihallgatások és az esküdtsekhez intézendő kérdések sorozata fölött az ügyész s a védők közt folyt vita töltötte el az egész délutánt.

A tanukihallgatást folytatták

Berentai Józseffel, aki vallomása szerint 21 éves, rk., napszámos, törökbecsei lakos. Nagyon zavarosan vall, az elnöknek minden szót ki kell belőle venni; Farkast ő meg Kürthy segítették ki a korcsmából, magyarul: kidobták.

Mivel lényegtelen vallomást tett, sem az ügyész, sem a védők nem kívánják meghiteletését.

Szőnyi Sándor 42 éves, rk. nős, 4 gyermek atyja, törökbecsei lakos, községi határőr, Farkas vádlattal távoli rokonságban áll, nagyszülei ugyanis testvérek voltak. Az agyonlőtt Lukó szintén rokona volt. A civakodás kezdeténél nem volt jelen; mert a másik szobában a korcsmárossal a burokról (tanu azt mondja „burtokról“) beszélgetett. (Derültség) A lármára bement s akkor Farkast és Kürthyt szétválasztotta, ezután Tajti és Farkas eltávoztak a korcsmából. Leteszi az esküt vallomására.

Szőnyi Imre az 55 ik esztendő gázolja, rk. nős, gyermekes, napszámos, törökbecsei lakos. Testvére az előbb kihallgatott tanuak s rokonságban állt a meglőtt Lakóval. Vasárnaponként a korcsmárosnak segíteni szokott, akkor is csapolással volt elfoglalva, mikor ez a civakodás történt. Így tehát nem tud a verekedésről semmit, Leteszi az esküt.

Szőnyi Miklós 39 éves, rk. nős, gyermekes, hentes, törökbecsei lakos, Farkas István távoli rokona, vallani kíván, dacára, hogy elnök figyelmeztette, hogy nem köteles vallani. A táncoló helyiségben volt a feleségével. Bejött oda Nagy József, akit Kürthyék fölszóltottak, hogy menjen ki a korcsmából. Nagy József kiment szó nélkül.

Arról, hogy kidobták volna, nem tud. Ekkor Kürthy visszajött s jelentette, hogy Nagy József kiinn van. Ekkor lépett közebe a Farkas gyerek, szóváltás keletkezett, mire Kürthy nyakon teremtette. Tanu tanácsolta Farkasnak és Tajtinak, hogy menjenek haza, hogy ne legyen nagyobb veszedelem. Farkasék erre távoztak. Az elnök külön faggatás alá veszi a különben szapora beszédű tanu, vajjon ő nem e vett részt Farkas István megverésében. Tanu határozottan nemmel válaszol.

Védő ellenzi tanu meghiteletését, mert valomása aggályosnak látszik.

A törvényszék visszavonult s rövid tanácskozás usán megállapította, hogy úgy Szőnyi Miklóst, mint Kürthy Györgyöt, Pakai Györgyöt esküre bocsátja. Akik aztán nyomban leteszik az esküt.

Nagy József 21 éves, rk. nőtlen, besorozott katona, béres Dungszerzkynál, a mondott este beállított a táncterembe egy cigarettával a szájában, s Kürthy kiszólt „aki én rá haragszik menjen ki, — Berentai elbője állott és kitaszította a korcsmából. Ezzel hazament.

Pakai Ferenc nőtlen béres Dungszerzkynál, nagyon kevés ideig volt a korcsmában, a veszekedésről nem tud Kürthy azt mondja, hogy várja meg s így együtt indultak hazafelé ludmenetben, Kürthy ment legelő, utána Lukó, ezután Pakai György, tanu ment legutójjára.

Leteszi az esküt.

Lukó András 46 éves, a meggyilkolt édes atyját hallgatták ki. A temetkezési költség 57 ft volt. Felesége is bejött, hogy valamit halljon. Elnök kérdésére, hogy hol van, azt válaszolta, hogy kiinn van. Elnök megjegyezte, hogy így bizony nem sokat hall s behívta a szolgálval a hallgatóság közé.

Elnök a meggyilkolt ruháit visszaadni rendelte atyjának, miközben az anya keservesen zokog.

A bizonyító eljárást elnök d. u. 6 órakor befejezettnek jelentette ki s a tárgyalást félórára felfüggesztette.

Fölgyújtott villamos csillárok mellett folytatták ezután a tárgyalást.

Elnök fölkeri a vádhatóságot, hogy az esküdtsekhez intézendő kérdések tervezetét adja elő.

Ügyész írásban átnyújtja, amit Polgár bíró fölolvass.

Pollák védő nem kíván félbeszakítást, hanem a saját kérdéseit adja elő. A főkérdést nem kifogásolja, hanem mellékkérdést is kíván hozzá adni. Szintén írásban átnyújtja.

Várady védő szintén kiegészítő kérdéseket terjeszt elő.

Ügyész bár nem osztja, de hozzájárul mégis eme mellékkérdések feltevéséhez, ha az még jobban specifikáltatik.

Hosszabb polémia folyt le ezután az ügyész és Pollák védő közt.

Az esküdték közül senki sem tett föl kérdéseket.

Este fél 8 kor elnök azzal szakította félbe a tárgyalást, hogy a másnap reggel 9 órakor kezdődő főtárgyaláson a törvényszék kihirdeti határozatát az esküdtsekhez intézendő kérdések tárgyában, amit a védőbeszéd és védőbeszéd követnek.

Második nap.

Elnök megnyitván a tárgyalást jelenti, hogy mielőtt a kérdéseket a bíróság megállapítaná, kérdi II. rendű vádolt képviselőjétől, vajjon nem akar-e élni azzal a törvényadta jogával, hogy a tárgyalás felfüggesztessék, vagy elnapoltassék azon célból, hogy védelmét előkészíthesse, mert a kir. ügyész a vádhatározatban előterjesztett minősítéstől eltérőleg az ő védencére nézve súlyosabb minősítést proponált.

Várady védő nem kívánja az elhalasztást.

A bíróság a kérdések megállapítása végett visszavonul.

Jó másfél órai tanácskozás után megjelent a bíróság s 14 kérdést hirdetett ki, melyeket az esküdtseknek írásban fognak kézbesíteni.

A kérdéseket a verdikkal együtt lapunk holnapi számában fogjuk közölni.

Pollák védő a kérdések fölvetése ellen semmisségi panaszt jelentett be, valamint a miatt is, hogy az elnök nem engedte meg a kérdések kritikáját.

A kir. ügyész beszédje.

Chudovszky Géza kir. ügyész tartotta meg ezután nagy hatású vádbeszédét, amelyből kivonatosan a következőket közöljük:

Méltóságos Elnök ur!

Tek. Kir. Törvényszék!

Tisztelt Esküdtbírák!

Itt e teremben ma lépjük át a magyar büntető igazságszolgáltatás új korszakának küszöbét.

Hajtsuk meg mélyen elismerésünk és tisztelétünk zászlaját a mult előtt. A mindenkoron szeplőtelenül megőrzött függetlenség, törhetlen

igazságérzet és kiváló józansággal alkalmazott törvénytudás a büntető jogszolgáltatás terén oly polera emelte a magyar bírói kart: a hová mindannyian csak hódolattal tekinthetünk.

Hazánk e büszkesége lebegjen t. esküdt uraim az Önök szeme előtt: midőn embertársuk sorsa felett döntve lelkiismeretük visszhangját keresik.

Vigyázat! e hang sohase helyezkedjék az isteni és emberi törvények fölé.

Századokra szóló intézmény keres helyes megvalósulást Önök működésében s a magyar bírói kar multjába vetett hittel, feszült várakozással tekint nemzetünk bírói mérlegelésük elé.

Ha valamely intézmény valódi jelentőségét kívánjuk ismerni, valóban tévedés volna azt kutatnunk, mit mutat föl néhány nép különös története: olvassuk az emberiség történetének nagy könyvét! a mit látunk?

A nemzetek, kik dicsőségükre és valódi boldogulásokra igaz lelkesedéssel küzdöttek nemzeti szabadságukért, a nemzetek nagy fiai, kik lángeszükkel a szabadság elemeit, létföltételeit és biztosítékait leggyökeresebben ismerték fel: mindezeknek egységes meggyőződése abban csucsosodott ki, hogy a jól szervezett s helyesen működő esküdtbíróóságban a büntető igazságszolgáltatás feladatainak legnehezebb problémája oldatott meg.

Minden szabadságszerető nemzet alkotmányának s ezzel szabadságának féltett palladiumaként tekintette az esküdtbíróiságot.

Ez ékesen szóló tények nem félnek támadástól.

Hazánk népe e polgári szabadság élvezete után vágyott. S ime Önök tisztelt esküdt urak a polgárok összességének tisztos képviselői mai nappal a büntető igazságszolgáltatás tényezőivé váltak.

Önök itélnek polgártársuk élete, szabadsága, becsülete felett.

Nehéz, felelősségteljes feladat!

A magyar ügyészség önérettel tekinthet multjába s jövőjébe, mert keletkezésében a szabadság előőrsé volt s ma annak megedzett harcosa.

A hol erkölcsi meggyőződésünk követeli: kérélhetlen szigor s erélytől sem riadunk vissza, vádolunk lelkünk egész hevével, viszont a felebaráti szeretet követelő szava előtt sem zárjuk el szíveinket.

Ily érzelmeiktől áthatva terjesztjük ügyeinket Önök ítélőszéke elé.

S ezzel nemcsak saját hivatásunk lényegét áldjuk meg — de könnyítünk Önöknek gyakran súlyos feladatán: az igazságos megtorlás vagy menekülés érvényesülésén.

Jogosult a remény, hogy e magasatos működésben készséges és önzetlen támogatót lelünk a magyar ügyvédi karban.

T. Esküdt urak!

A polgárok bíráskodásának dicsőségét visszahangozza bérc és völgy, széles ez országban magasztaljuk az esküdtnek szabadelvű vívmányát: igaz örömmel kívánom szolgáljanak reá e diadalra.

Önöknek itélkezését a társadalom gonoszai nem ritkán mentő horgonyának tekintik.

Eberen figyeljenek tisztelt esküdtbírák!

Azt tartják „Vox populi, vox Dei“.

Vigyázzanak esküdt uraim, sohase tévessze meg Önöket a nép tomboló éljenzése.

A nép tapsa kétes értékű jutalom s biztatás az itélkezésben nem mindig fakad a józan polgárok igazság érzetéből.

A ma jutalmul esett közlekedés mulékony, mint a szappanbuborék pattan szét s holnap már a közlekedés moraja kiséri itélkezésüket. Lelekiismeretük szava soha se helyezkedjék ily in. atag elismerés vágyának alapjára.

Örizzék tehát meg szívük, lelkiismeretük szüzességét: az igazságszolgáltatás nem tűr szecsiót kebelében.

Suítsák egyenlő érzéssel, változatlan erkölcsi meggyőződéssel a magast és alacsony, a szegényt és gazdagot, a koldust és herceget.

Szegődjenek Önök is, mint a magyar bírói kar a törvény őreivé: s mindenkoron összeinte lelkesedéssel fogunk adózni működésüknek.

A bölcs Mindenható vezérleje lelkiismeretüket jövődő itélkezésükben hazánk állami rendjének szilárdítására s polgártársaink közmegelegedésére.

Azt hiszem, t. esküdt uraim, hogy a tényálláson igen gyorsan áteshetünk. A tényállás röviden az, hogy T a j t i Károly és Farkas István, két cimora, úgy látszik, a többi falubeli legények nem nagy rokonszenvére jelent meg a nyilvános helyen, s ami igen természetes is, mert ilyen gyatrább legényeket nem tűrhetek a korcsmában, maguk közt. Amde ezek is olyanok akartak lenni, mint a többiek, s itten van a jelen bűntügy rugója.

Részletesen, lélektani motívumokból föllepiti ezután az ügyész a bűntügy egész lényegét. Reá mutat az indító okra, ami nem más, mint legény-

virtuskodás. A vádat azonban módosítja a két vádlott ellenében s a szándékos emberölésben kéri őket bűnösöknek ki-
mondani a gyilkosság helyett.

Beszédét azzal végzi, hogy kéri az esküdteket, hogy igazságosan és törvényesen ítéljenek; mert a bűnösre nem lehet azt mondani, hogy nem bűnös. A bíróság dolga lesz aztán, hogy gyakorolja az enyhítés jogát. Hiszi végül, hogy e teremben nem fog elhangzani oly verdikt, mely a közlekedésért sértene.

Dr. Pollák védbeszédje.

Pollák Viktor dr. első rendű vádlott védőjét szólította föl ezután az elnök védő beszéde elmondására. A szép, magvas, képletekben, fordulatokban gazdag beszéd általánosan meglepte a hallgatóságot, mind szép, lendületes előadása, mind jogi tudásának s tartalmasságának gazdagságánál fogva. Helyszüke miatt csak vázlatosan ismertethetjük ezt a beszédet.

Mélyen tisztelt esküdt urak!

Mintha e percben a termen végigsuhanó hallanám a nemzet Genius-át, mintha fejdíszerül égies fény özöne derülne föl, amely a nemzet élete fáját megtermékenyíti; mintha az angyali teremtés bűbájosa ajkain, amidőn e padokon itt először a nép fiait látja, a megelégedettség és boldogság mosolya honolna.

Lehetetlen, hogy ez ünnepélyes pillanatban mindanyunkon végig ne borzadjon a meghatottság és ihlettség érzete, mert ünnepély az, midőn az igazságszolgáltatás modern stílusú templomába bevonulunk, ünnepély, mely senkit e házában magától el nem szakaszt s mely mindanyunkat, bírót, esküdtet, vádlót és védőt, az igazságszeretet cementumával egybeforraszt.

Uraim! Új idők új szelleme leng felénk. És félreeső zugából bizonytalan léptekkel előbujik az eddigi igazságszolgáltatás hamupökeje, a vád és védelem egyenrangosításának eszméje.

De alig nyújtjuk feléje segítő kezünket, lehull róla a szürke köntös és teljes pompában elfoglalja a trónt, melyet e törvény betűi neki alkotnak, s forgatja a jogait a fegyveregyenlőség aegiszé alatt, amely az igazságszolgáltatásnak egyetlen biztos alapja.

Mert, uraim, a fegyveregyenlőség ideája helyes kezelés feltételezése mellett e törvényben biztosítva van, amennyiben a váddal egyenlő piédesztálra emeltetett a védelem, az a védelem, amelynek ne higgyék uraim, hogy hivatása a szerencsés fehérré mosni, hanem igenis elengedhetetlen szent kötelessége minden törvényes eszközt megragadni, a mely a vádlott sorsán könnyít.

Amidőn a törvényhozás bölcsesége a pallos jogát önök kezébe is letette s a legmagasabb emberi funkció az ítélkezézés felelősségét a szakbíróság és önök között megosztotta, tette ezt azért, mert úgy vélte, hogy a humanizmusnak ez 592. szoltár-énekéből álló bibliáját önök lesznek hivatva forgatni, megérteni és megértetni.

A midőn van szerencsém működésük hajnalán önöket üdvözölni, azon reményemnek adok kifejezést, hogy szavazatukban csak az az igazság fog megnyilatkozni, melyért milliók vére folyt.

Es ezzel áttérek tulajdonképeni főadatamra, a mai büneset tárgyalására. A vádhatóság a mai büneset mozzanatait tárgyilagossággal csoportosította, úgy hogy fölment engem attól, hogy újabb ismétlésekbe bocsátkozzam. Védői szerepem legkevésbé sem akadályoz, hogy a közvadász fejtegetéseit bizonyos fokban magamévá tegyem. De míg a közvadász pesszimiztikus szemüvegen át nézi, én lélektani motívumokra óhajtom azt szétszedni s a bűnös a bűnös hajlama szerint megbüntetni.

Az erény gondos nevelés eredménye, a bűn — sajnos — a születés ajándéka. Beszéde további folyamán a magyar lovagiasságból s ama jellemvonásból indul ki, amely vádlottakra vonatkoztatva bearanyozza még a paraszt darócot is. Aki ismeri a nép lüktető vérét, az tudja, hogy a szive választottja elötti sértés jobban fáj, mint bármi más e silány világon. Nem csudálkozik, ha védenca nyers ősi ereje megnyilatkozott s bűnre hajította. A bűnös hypnotikus hatását látja e két fiunál, de nem az előre megfontolt szándékot. Vak eszközei voltak ösztönöknek, amely a rajtuk esett sérelmet megtorolni akarja. A 306. § értelmében bebizonyítja végül, hogy jelen esetben legfeljebb csak halált okozó súlyos testi sértésről lehet szó.

A ma délutáni tárgyalás.

V a r a d y Imre dr. tartalmas s kellő vervevel előadott védőbeszéde vezette be a ma délutáni tárgyalást.

Ü g y é s z replikája, Pollák védő válasza után az elnök resummalja a tárgyalás eredményét, majd kioktatja az esküdteket, akiknek legidősebbje 5 órakor vette át a kérdéseket, amidőn az esküdtek a verdikt-hozatalra visszavonultak.

A verdikt és ítélet este 7 órára várható, amiről lapunk holnapi számában hozunk tudósítást.

TÁVIRATOK.

Oroszgyógyászat.

A főrendiház ülése május 8-án.

Budapest, május 8. (A „Torontál” ered. táv.) A főrendiház ma délelőtt ülést tartott, melyen megválasztotta a delegációba küldendő tagjait és letárgyalta a képviselőház által legutóbb letárgyalott törvényjavaslatokat, jelentéseket.

A reichrathból.

Budapest, május 8. (A „Torontál” eredeti táv.) Bécsből jelentik: Ma nyílt meg hosszabb szünet után a reichsrath, melyen Körber miniszterelnök benyújtotta a nyelvrendeletekről szóló javaslatot.

Munkácsy a ravatalon.

Budapest, május 8. (A „Torontál” ered. táv.) A Múcsarnok ma valóságos zarándokló helye volt a közönségnek, ezernyi néptömegek vonultak Munkácsy Mihály imponáns ravatalához. A Múcsarnok előtt állították fel az óriási kaafalkot, melyen hatalmas római szarkofág áll. A szarkofág sarkain aranyos edényekben áldozati tűzek lángja lobog. A Múcsarnok homlokzatát fekete drapériával vonták be. A ravatalt, mely körül négy sor viaszgyertya ég, a szoborteremben állították fel dísznövények, virágok és koszorúk tömege közt. A székesfőváros méltó gyászja jeléül egyébként gyászlobogókkal van tele.

Budapesti gabonaüzede.

Budapest, 1900. május 8.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilós	50 kilogr. ára		kilós	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Bánsági	6	76	7.60	7.75	80	8.05
Tiszavidéki	76	7.60	8.95	80	8	8.20
Pestvidéki	76	7.45	7.65	80	8	8.15
Bácskai	76	0.	0.	80	0.	0.

Reza	uj	elsőrendű	kilós	70-72	6.60	7.-
Árpa	uj	másodrendű	—	—	6.50	6.60
Árpa	uj	takarmány	60-62	5.90	6.10	6.10
Árpa	uj	égetni való	62-64	5.60	5.80	5.80
Árpa	uj	sörfőzésre való	64-66	0.-	0.-	0.-
Zab	uj	—	39-41	5.55	5.65	5.65
Tengeri	ó	bánsági	—	5.55	5.70	5.70
Tengeri	ó	másnemű	—	0.-	0.-	0.-

Határidő-üzlet.

Budapest, május 8. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) Buzában a kínálat kielégítő, vételkedv mérsékelt, az árak változatlanok. Kötöttett:

Buza májusra	7.72-7.73
„ októberre	7.91-7.92
Rozs őszre	6.97-6.98
Zab májusra	5.28-5.30
„ októberre	5.66-5.67
Tengeri májusra	5.72-5.73

Szerkesztői üzenetek.

Érdeklődő. 1.) A jegyzői szigorlat vizsgáló bizottsága dr. Dellimanics Lajos alispán elnöklése alatt a következő tagokból áll: Botka Béla főjegyző, dr. Szabó tanfelügyelő, Tóth István pénzügyigazgató, Poroszkay Béla főügyész, Zsiross Mihály főszámvevő, dr. Mihálovics Ödön árvaszéki elnök, dr. Plechl Szilárd főorvos, Hegedüs János anyakönyvi felügyelő, Hadfy Döme kir. közjegyző, Kis János ügyvéd, Forster Imre és Vihely Géza községi jegyzők. 2.) Hadfy Döme kezdetől fogva tagja a bizottságnak.

Csendes táj. Nem közölhető.

S—s. Annak idején tájékozódhatik majd lapunk utján.

D. I.) 1892 óta. II.) Megrendelheti a Pleitz-cégnél is.

Szinészet.

* Micseyék Nagyikindán. Micsey György szintársulata, mint már említettük, az „Aranykakas sal” nyitotta meg a nagyikindai szini szezon. A fogadósné szerepében Micseyné-Bácskay Julca, mint Gyárfás Tóth Elek (a nagybecskereki közönség két régi ismerőse) tüntek ki. Kraxelhubert Mezey Kálmán játszotta nagy hatás mellett. Operett bemutatónak a „Görög rabszolgá”-t választotta a társulat Kaposy Józsaival (Aspasia), Stand Margittal (Iris), Széberényi Margittal (Antonia), Arkosi Vilmoossal (Diomedé) és Gömörivel (Heliadurus) a főbb szerepekben. A társulatról a kikindai sajtó igen elismerőleg nyilatkozik s az ismertetésekben közöljük a „T. K.” recenzió jának következő sorait: A mi a társulat művészi színjátékát illeti, az eddig látottak és hallottak után is bizvást kijelenthetjük, hogy nem csalódtunk, s hogy közel 20 éve ily jól szervezett, minden szerepkörre kiváló erővel rendelkező, kifogástalan összejárató produkáló szintársulat Nagyikindán nem volt. — Ez kivétel nélkül közönségünk nézete is s így a legjobb reménnyel biztató színiévadnak nézhetünk elé kölesönösen.

* A lugosi színüggyámoító egyesület legutóbbi ülésén Issekutz Aurél főjegyző és Marsovszky Árpád pölgármester beszámoltak a délvidéki szini szövetkezet társulata felől tett tanulmányutjukról. Minthogy mindketten kedvezően nyilatkoztak a szintársulatról, elhatározták, hogy Mezei Béla igazgatóval véglegesen megkötik a szerződést, kötelezik azonban, hogy második primadonát és új drámai hősnőt szerződtessen.

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekéről.

Érvényes 1900. május hó 1-től.

Érkezik:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:

Zombolyáról: délelőtt 9 óra 15 p.; este 8 óra 34 p.
Pancsováról: délelőtt 9 óra 15 p.; délután 5 óra 18 p.
Temesvárról: este 8 óra 34 p.
éjjel 10 óra 18 p.
Verseczről: délelőtt 9 óra 15 p.; este 8 óra 34 p.
Alibunárról: este 8 óra 34 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonalon) délelőtt 11 óra 20 p. este 7 óra 05 p. (csak minden vasárnapon.)
Csősztelekről: (keskenyvágányu vonal) reggel 6 óra 24 p. (csak minden kedden, pénteken.)

b) a nagybecskereki (nknbvt) pályaudvarra:
Budapest—Nagy-Kikindáról: reggel 7 óra 52 p.; délután 4 óra 45 p.; éjjel 10 óra 22 p.

Indul:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarról:

Zombolyára: délután 4 óra 36 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 28 p.; délután 5 óra 30 p.
Temesvárra: délelőtt 9 óra 24 p.; délután 4 óra 36 p.
Verseczre: reggel 5 óra 59 p.; délután 4 óra 36 p.
Alibunára: reggel 5 óra 59 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) délután 5 órakor.
Csősztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 30 p. (csak minden kedden, pénteken és vasárnapon.)

b) a nagybecskereki (nknbvt) pályaudvarról:
Nagy-Kikinda Budapestre: reggel 5 óra 45 p.; délelőtt 11 óra 49 p.; este 7 óra 05 p.

Hirdetések.

Torontálvármegye alispánja.

20955. sz. 1900.

434-3.2

Hirdetmény.

A vármegyei tisztai nyugdíj-palotában a fogyasztási szövetkezet helyisége azonnal, esetleg f. évi november hó 1-től kezdve bérbé adatik.

A bérleti feltételek a vármegyei tisztai ügyérszénél megtekinthetők.

Nagybecskereken, 1900. május 2-án.

Alispán távol:

Botka, m. főjegyző.

Torontói helyi érdekű vasutak menetrendje.

Érvényes: 1900. évi május hó 1.-től.

Oda.				Nagy-Becskerek—Zsombolya.				Vissza.			
Vegyes-vonat				1.				Vegyes-vonat			
12.	14.	16.	18.					11.	13.	15.	17.
I-III. osztály								I-III. osztály			
				ind. Budapest-nyugati-pályaudvar	érk.						
				ind. Szeged	érk.						
				ind. Nagy-Kikinda	érk.						
				ind. Nagy-Becskerek (2.)	érk.						
				érk. N.-Becskerek-Bpart (2. 7.)	ind.						
				ind. N.-Becskerek-Bpart (2. 7.)	érk.						
				↓ *Nagy-Becskerek-Gytelep	↑						
				érk. Sándorudvar (2.)	ind.						
				ind. Pancsova (2.)	érk.						
				ind. Sándorudvar (2.)	érk.						
				↑ Lázárföld	↓						
				*Pusztá-Kenderes	↑						
				*Lajosmájer	↓						
				↓ Szárcsa	↑						
				érk. Szécsány (3. 4.)	ind.						
				érk. Versecz (3.)	ind.						
				↑ Számos (4.)	↓						
				↑ Antal falva (5.) (Számoson át)	↓						
				↑ Alibunár (4.)	↓						
				érk. Pancsova (2.) (Számoson, Antal falván át)	ind.						
				ind. Versecz (3.)	érk.						
				ind. Alibunár (4.)	érk.						
				ind. Szécsány (3. 4.)	érk.						
				ind. Módos (6.)	ind.						
				érk. Temesvár-Józsefváros (6.)	ind.						
				ind. Temesvár-Józsefváros (6.)	érk.						
				ind. Módos (6.)	érk.						
				↑ Fény	↓						
				↑ Párdány	↓						
				↑ Jánosföld	↓						
				↑ Ó-Telek	↓						
				↑ Öregfalva	↓						
				↑ Torontál-Ujvár	↓						
				↑ Csene	↓						
				↑ Kurjácská	↓						
				↑ Kécsa	↓						
				↑ Klári	↓						
				érk. Uj-Zsombolya (7.)	ind.						
				ind. Uj-Zsombolya (7.)	érk.						
				érk. Zsombolya (7.)	ind.						
				érk. Szeged	ind.						
				↑ Budapest-nyugati-pályaudvar	↓						
				érk. Temesvár-Józsefváros	ind.						

Oda.				Szécsány—Alibunár.				Vissza.			
Vegyes-vonat				4.				Vegyes-vonat			
12.	14.	16.	18.					11.	13.	15.	17.
I-III. osztály								I-III. osztály			
				ind. Nagy-Becskerek-Bégapart (1.)	érk.						
				↑ Zsombolya (1.)	↓						
				↑ Temesvár-Józsefváros (6.)	↓						
				ind. Versecz (3.)	érk.						
				ind. Szécsány (1. 3.)	érk.						
				↑ Csott (3.)	↓						
				*Bóka megállóhely	↑						
				↑ Jarkovác	↓						
				érk. Számos (5.)	ind.						
				ind. Pancsova (2.) (Antal falván át)	érk.						
				↑ Antal falva (5.)	↓						
				ind. N.-Becskerek (2.) (Antal falván át)	érk.						
				érk. N.-Becskerek (2.) (Antal falván át)	ind.						
				↑ Antal falva (5.)	↓						
				érk. Pancsova (2.) (Antal falván át)	ind.						
				ind. Számos (5.)	érk.						
				↑ Dobricza	↓						
				↑ Ferdinándfalva	↓						
				↑ Iláncsa	↓						
				↑ Kevi-Szöllős	↓						
				↑ Uj-Alibunár	↓						
				érk. Alibunár	ind.						
				érk. Versecz	ind.						
				érk. Temes-Kubin	ind.						

Oda.				Szécsány—Versecz.				Vissza.			
Vegyes-vonat				3.				Vegyes-vonat			
12.	14.	16.	18.					11.	13.	15.	17.
I-III. osztály								I-III. osztály			
				ind. Nagy-Becskerek-Bégapart (1.)	érk.						
				↑ Számos (4.)	↓						
				↑ Antal falva (5.)	↓						
				↑ Pancsova (2.) (Antal falván Számoson át)	↓						
				↑ Alibunár (4.)	↓						
				↑ Temesvár-Józsefváros (6.)	↓						
				ind. Zsombolya (1.)	érk.						
				ind. Szécsány (1. 4.)	érk.						
				↑ Csott (4.)	↓						
				érk. Bóka	ind.						
				érk. Zsebely	ind.						
				ind. Zsebely	érk.						
				ind. Bóka	érk.						
				↑ Kanak	↓						
				↑ Ó-Lécz	↓						
				↑ Széchenfalva R-Istvánvölgy	↓						
				↑ Györgyháza	↓						
				↑ Uj-Zichyfalva	↓						
				↑ Nagy-Margita	↓						
				↑ Laudontanya	↓						
				↑ *Szivattyutelep	↓						
				↑ Bethlentanya	↓						
				↑ *Temes-Paulis	↓						
				↑ Verseczrét	↓						
				érk. Versecz	ind.						
				érk. Temesvár-Józsefváros	ind.						
				↑ Budapest-nyugati-pályaudv.	↓						
				↑ Bázias	↓						
				↑ Gattaja	↓						
				↑ Buziás-fürdő	↓						
				↑ Lugos	↓						
				↑ Maros-Illye	↓						
				érk. Temes-Kubin	ind.						

Oda.				Számos—Antal falva.				Vissza.			
Vegyes-vonat				5.				Vegyes-vonat			
12.	14.	16.	18.					11.	13.	15.	17.
I-III. osztály								I-III. osztály			
				ind. Nagy-Becskerek-Bpart (1.)	érk.						
				↑ Versecz (3.)	↓						
				↑ Temesvár-Józsefváros (6.)	↓						
				ind. Zsombolya (1.)	érk.						
				ind. Számos	érk.						
				↑ Lajosfalva	↓						
				érk. Antal falva	ind.						
				érk. Pancsova (2.)	ind.						
				érk. Nagy-Becskerek (2.)	ind.						

Oda.				Módos—Temesvár-Józsefváros.				Vissza.			
Vegyes-vonat				6.				Vegyes-vonat			
12.	14.	16.	18.					11.	13.	15.	17.
I-III. osztály								I-III. osztály			
				ind. Zsombolya (1.)	érk.						
				↑ Nagy-Becskerek-Bégapart (1.)	↓						
				↑ Pancsova (2.) (Antal falván át)	↓						
				↑ Antal falva (5.)	↓						
				↑ Alibunár (4.)	↓						
				↑ Számos (4.)	↓						
				ind. Versecz (3.)	érk.						
				ind. Módos (1.)	érk.						
				↑ Keresztes	↓						
				*Feodor	↑						
				↑ Rudna	↓						
				↑ Gyűlvész	↓						
				↑ Uj Pécs	↓						
				↑ Parác	↓						
				↑ Román-Szent-Mihály	↓						
				↑ Utvin	↓						
				↑ Szabadfalva	↓						
				érk. Temesvár-Józsefváros	ind.						
				érk. Szeged	ind.						
				↑ Budapest-nyugati-pályaudvar	↓						
				↑ Orsova	↓						
				↑ Bázias	↓						
				↑ Arad	↓						
				↑ Nagy-Szent-Miklós	↓						
				↑ Mária-Radna	↓						
				érk. Buziás-fürdő	ind.						

Keskenyvágányú vonal.
 Oda. Nagy-Becskerek-Bégapart—Zsombolya. Vissza.
 Vegyes-vonat 512, 514, 516. Vegyes-vonat 511, 513, 515, 517.
 I-III. osztály I-III. osztály

Oda.				Nagy-Becskerek-Bégapart—Zsombolya.				Vissza.			
Vegyes-vonat				7.				Vegyes-vonat			
12.	14.	16.	18.					11.	13.	15.	17.
I-III. osztály								I-III. osztály			
				ind. N.-Becskerek-Bpart (1. 2.)	érk.						

A „Nagybecskereki szőnyeggyár részvénytársaság felszámolás alatt“ mérleg-számlája.

Vagyon.

Teher.

Torontálmegyei takarékos és hitelbank folyó száml.	21174	—			Részvénytőke-számla	70000	—	70000	—
Részvényesek számlája	1698	—							
Követelések áruért 5 számla	168	45	23040	45					
Veszteség-egyenleg 1898. végével	46498	52							
1899. évi veszteség	461	03	46959	55					
			70000	—				70000	—

Nagybecskerek, 1899. évi december hó 31-én.

Reinhard Ferencz s. k., könyvelő.

A felszámoló bizottság:

Steinitzer Géza s. k. Rónay s. k. Dr. Dellmanies s. k. Grünbaum Arnold s. k.

A fenti mérleget megvizsgáltuk, a könyvekkel összehasonlítottuk, amazt helyesnek és a könyvekkel összhangban levőnek találtuk. Nagybecskerek, 1900. május hó 7-én.

A felügyelő-bizottság:

Zsiros Mihály s. k. Weisz Izidor s. k.

445-11

4792 I. sz. 1900.

435-3-2

3524. tkvi szám 1900.

443-1-1

2598. tkvi szám 1900.

444-1-1

Pályázati hirdetmény.

Beodra és Karlova községekben rendszerezett községi orvosi állásokra pályázatot hirdetek és felhívom pályázni óhajtókat, hogy orvostudori oklevéllel felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi május hó 16-ig beadják.

A beodrai orvosi állással 800 korona fizetés s a szabályrendeletben megállapított látogatási díjak.

A karlovai orvosi állásra pedig 1600 korona évi fizetés 40 fillér nappali és 80 fillér éjjeli látogatások vannak összekapcsolva.

Végül pedig kiemeltetik, hogy a megválasztott orvosok tartoznak Torontálmegye orvosi nyugdíjintézetébe belépni.

Kelt-Törökbecsén, 1900. évi április hó 3-án.

Lowieser,
főszolgabíró.

A párdányi főszolgabírószágtól.

3253. kig. szám 1900.

438-3-1

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán üresedésbe jött német-párdányi községi jegyzői állásra alólírt hivatal által ezennel a pályázat kiíratik s felhívatnak mindazon egyének, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883 évi I. t. c. értelmében felszerelt folyamodványaikat alólírt hivatalhoz f. évi május hó 27-éig okvetlenül betérjesszék.

A választás f. évi május hó 29-én d. e. 10 órakor Német-Párdány községében fog megtartatni.

Ezen állással a következő javadalmazás van egybekötve:

1. Jegyzői évi fizetés 1200 kor.
2. Járáson belüli utazásokért évi uti általány 100 kor.
3. Árvapénztár könyveléséért 200 kor.
4. Anyakönyvvezetővé leendő kinevezése esetén évi tiszteletdíj 120 kor.
5. 32 köbméter kemény tüzifa.
6. Négy szobából és mellékhelyiségeiből um. konyha, éléskamra, pince és istállóból álló szabad lakás.
7. 250 ö. házikert és 2⁸⁰⁰/₁₆₀₀ hold szántóföld hasznélvezete, mely föld után a község a köztartozásokat fizeti.
8. 9 drb marha után szabad legelő.
9. Magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

Torontálmegye párdányi járás
főszolgabírói hivatala.

Arverési hirdetmény.

A törökbecsei kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajthatónak, Lonsarazki Száva és Misa jogutódai kk. Lonsarazki Milan, Misa, Evica, Milos és Nika melencei lakos végrehajtást szenvedő elleni 1918 korona 70 fillér s jár. iránti végrehajtási ügyében a területén levő Melence község határában fekvő 441. sz. tjkvben A. I. 6. sor- 642/c. hrsz., 470. öisz. ház és 133¹/₂ ö. beltelek 800 kor. kikialtási árban, 1900 évi május hó 25-ik napján d. e. 10 órakor Melence község-házában árverés alá fog bocsátatni és a kikialtási áron alul is el fog adatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikialtási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én kelt 3333. számú Igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában jelölt és óvadékképesnek nyilvánított értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt át-szolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedése után 15 nap, a másodikat 30 nap, az utolsót 45 nap alatt, mindég az árverés napjától számítandó 5% kamattal együtt a törökbecsei kir. adóhivatal, mint letéti pénztárnál szabályszerű letéti kérvény kapcsán lefizetni és a vételár után járó kincstári illetéket viselni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Kelt Török-Becsén, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál, 1900. évi április hó 19-ik napján.

Szabó,
kir. aljbíró.

Kiadó lakások

Folyó évi augusztus hó 1-től kezdve a Kinizsi- és Gimnázium-utca sarkán lévő két Virágh-féle házban egynéhány kisebb-nagyobb lakás kiadó.

Tudakozódhatni

Virágh Vilmos,

431-3-3

háztulajdonosnál.

Arverési hirdetmény.

A törökbecsei kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak, a melencei gkeleti szerb egyházközség végrehajtást szenvedő elleni 24537 kor. 30 fill. s jár. iránti vhatási ügyében dr. Mittelman Nándor török-becsei ügyvéd 100 korona, a szeged csongrádi takarékpénztár 22598 kor., Schaaó Ede és Rudó Márk szegedi lakos 21 kor. 70 fill. s jár. iránti követelésnek behajtása végett és a területén levő Melence község határában fekvő 311. sz. tjkvben A. I. 434. hrsz. 1512. öisz. a. foglalt ház és beltelek 800 kor. kikialtási árban 1900. évi május hó 29-ik napján d. e. 10 órakor Melence község-házában árverés alá fog bocsátatni és a kikialtási áron alul is el fog adatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikialtási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én kelt 3333. sz. Igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában jelölt és óvadékképesnek nyilvánított értékpapírban kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt át-szolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt 15 nap, a másodikat 30 nap, az utolsót 45 nap alatt, mindég az árverés napjától számítandó 5% kamattal együtt a törökbecsei kir. adóhivatal, mint letéti pénztárnál szabályszerű letéti kérvény kapcsán lefizetni és a vételár után járó kincstári illetéket viselni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt a kir. járásbíró, mint tkvi irattárában és Melence község házában megtekinthetők.

Kelt Török-Becsén a kir. járásbíró, mint tkvi hatóságnál, 1900. évi március hó 23-án.

Szabó,
kir. aljbíró.

I. VI. oszt. Osztálysorsjáték-sorsjegyek,

valamint

állami sorsjegyek

kaphatók

Stern H. és fainál

Nagy-Becsereken, 442-2-1

ahol egy irodai-írnok, valamint ügy-nökök állandó alkalmazást találnak.